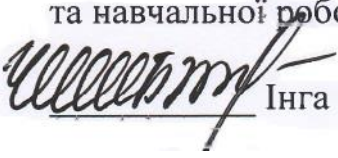

Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого
Загальноуніверситетські кафедри
Кафедра музичного виховання

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

Інга ЧХАТАРАШВІЛІ-ПЕТРАШ
«31» серпня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МУЗИКА В ЕКРАННИХ ТВОРАХ

рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)

спеціальність В1 Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво

спеціалізація В1.01 Аудіовізуальне мистецтво

освітня програма Режисура ігрового кіно

спеціалізація В1.04 Кіно-, медіазнавство

освітня програма Кінознавство

Розробник:

професор кафедри музичного виховання, доктор мистецтвознавства, професор
Станіславська Катерина Ігорівна

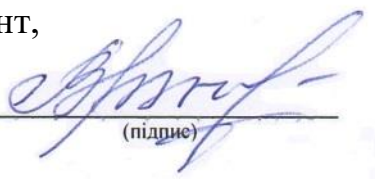
Викладачі: професор кафедри музичного виховання, доктор мистецтвознавства,
професор Станіславська Катерина Ігорівна

РПНД розглянуто і затверджено на засіданні кафедри музичного виховання

Протокол від «26» серпня 2026 року № 10

Завідувач кафедри

Кандидат педагогічних наук, доцент,
заслужений працівник
культури України

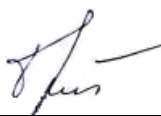

(підпис)

Валентина МУСІЄНКО

РПНД погоджено з гарантами освітньо-професійних програм

Гарант ОПП КЗН

Доктор філософських
наук, професор

(підпис)

Марина БРАТЕРСЬКА-ДРОНЬ

Гарант ОПП РІК

Заслужений діяч
мистецтв України, доцент

(підпис)

Михайло ІЛЛЄНКО

Пролонговано:

на 20__/20__ н. р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ №____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н. р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ №____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н. р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ №____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н. р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ №____
(підпис) (ПІ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма навчання	
	денна	заочна
Характеристика навчальної дисципліни	Вибіркова	
Курс	2	
Семестр	4	
Кількість кредитів	3	
Загальний обсяг годин	90	
Розподіл годин за видами аудиторних занять та самостійної роботи	Лекційні	
	20	
	Семінарські	
	10	
	Практичні	
	Індивідуальні	
	Лабораторні	
	Самостійна робота	
	60	
Вид підсумкового контролю	Залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета полягає в послідовному, систематичному та комплексному наданні студентам теоретичних знань щодо специфіки існування музики як компонента екранного твору та опрацюванні з ними базових практичних навичок музично-звукового аналізу.

Завдання: забезпечення студентів системою знань щодо створення музично-звукового образу кіно- та телетворів та щодо особливостей функціонування музики на екрані; формування умінь аналізу музичного образу екранних творів; розвиток музично-екранного сприймання та розширення музично-слухового досвіду.

Очікувані результати навчання (РН):

ПРН17. Збирати, оцінювати, аналізувати та обробляти інформацію з використанням сучасних інформаційних технологій та спеціалізованого програмного забезпечення.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення: апаратура для відтворення відео- та аудіофайлів.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Розподіл годин між видами робіт						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота
1	2	3	4	5	6	7	8
Тема 1. Музика і кіно: риси спільності	6	2					4
Тема 2. Звуковий фільм. Музика в кадрі та за кадром	10	2					8
Тема 3. Музичний лейтмотив у фільмі	12	2	2				8
Тема 4. Музичний контрапункт на екрані	12	2	2				8
Тема 5. Драматургічні функції музики, шумів і тиші на екрані	14	4	2				8
Тема 6. Музика в анімації	12	2	2				8
Тема 7. Музика на телебаченні: функції та особливості сприймання	10	2					8
Тема 8. Музика в різних телевізійних жанрах	14	4	2				8
УСЬОГО	90	20	10				60

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Музика і кіно: риси спільності

Лекція (2 год.) Кіно і музика, риси спільності: час, рух, динамічність; демократичність та інтернаціоналізм. Екранна музика як спосіб переконання та пропаганди в мистецтві. Звуковий образ фільму: мовлення, музика, шуми, тиша.

Основні поняття/ключові слова: кінематограф, музичне мистецтво, часові мистецтва, екранна музика, звуковий образ фільму.

Рекомендована література: 2, 7, 9, 12, 13, 14, 15, 16, 17.

Тема 2. Звуковий фільм. Музика в кадрі та за кадром

Лекція (2 год.) Звуковий фільм як синтетичний жанр екранного мистецтва. Генетичні зв'язки кіно з театром, літературою, образотворчим мистецтвом.

Музика «всередині кадру» (мотивована, дієгетична), «за кадром» (немотивована, недієгетична), мішана форма (наявні риси і кадрової, і закадрової музики).

Основні поняття/ключові слова: звуковий фільм, модуси існування музики в кадрі, музика дієгетична, музика недієгетична.

Рекомендована література: 2, 11, 9, 14, 15, 16, 17.

Тема 3. Музичний лейтмотив у фільмі

Лекція (2 год.) Лейтмотив у музичному мистецтві, Р. Вагнер. Визначення лейтмотиву в кіно. Лейттема і лейтмотив. Види лейтмотивів (персонажа, почуття, явища, поняття чи ідеї). Особливості композиторської творчості при лейтмотивній розробці музичного матеріалу.

Семінар (2 год.)

1. Лейтмотив у творчості кінокомпозиторів: виступи, повідомлення.

2. Аудіовізуальний аналіз короткометражних фільмів, уривків з ігрового кіно щодо визначення й характеристики музичних лейтмотивів.

Основні поняття/ключові слова: лейтмотив, музичний лейтмотив у кіно, види лейтмотивів.

Рекомендована література: 9, 10, 14, 15, 16, 17.

Тема 4. Музичний контрапункт на екрані

Лекція (2 год.) Контрапункт у музичному мистецтві. Контрапункт у кіно, С. Ейзенштейн. Види контрапунктів: образно-емоційний, темпоритмічний, стильовий (підвиди: епохальний, етнічний). Естетична мета аудіовізуального контрапункту. Ставлення режисера до подій на екрані через музичний контрапункт.

Семінар (2 год.)

1. Контрапункт у творчості кінокомпозиторів: виступи, повідомлення.
2. Аудіовізуальний аналіз короткометражних фільмів, уривків з ігрового кіно щодо визначення й характеристики видів аудіовізуального контрапункту.

Основні поняття/ключові слова: контрапункт, аудіовізуальний контрапункт, види музичного контрапункту на екрані.

Рекомендована література: 8, 9, 10, 14, 15, 16, 17.

Тема 5. Драматургічні функції музики, шумів і тиші в кіно

Лекція (4 год.) Музика, що підкреслює рух. Музична стилізація реальних шумів і звуків. Музика як відтворення простору й часу. Музика як коментар у фільмі. Музика як обов'язковий елемент дії. Музика як засіб характеристики. Музика як засіб передачі психологічних явищ. Музика у функції символу. Музика як засіб передбачення дії. Музика як композиційно об'єднуючий фактор. Поліфункційність звукової сфери. Багатоплановість звукової сфери. Функції шумових ефектів. Функція тиші в кіно.

Основні поняття/ключові слова: функції музики в кіно, поліфункційність та багатоплановість музики на екрані, функції шумів у кіно, функції тиші в кіно.

Семінар (2 год.)

1. Функціонування музики, шумів і тиші в кіно у творчості кінокомпозиторів: виступи, обговорення.
2. Аудіовізуальний аналіз короткометражних фільмів, уривків з ігрового кіно щодо визначення й характеристики драматургічних функцій музики, шумів і тиші в кіно.

Рекомендована література: 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17.

Тема 6. Музика в анімації

Лекція (2 год.) Принципи музичного оформлення анімаційних фільмів. Кадрова та закадрова музика. Первинність функції «музика, що підкреслює рух». Утрирування шумових ефектів. Наявність/відсутність мовного компонента. «Зворотна» технологія створення фільму (спочатку музика, потім візуальний ряд).

Семінар (2 год.)

1. Роль музики у творчості видатних аніматорів: виступи, обговорення.
2. Аудіовізуальний аналіз анімаційних фільмів щодо характеристики звукового образу (мовлення, музика, шуми, тиша); порівняння звукових рішень одного анімаційного твору.

Основні поняття/ключові слова: мультфільм, анімаційне кіно, музика в анімації, звуковий образ мультфільму.

Рекомендована література: 7, 9, 12, 17.

Тема 7. Музика на телебаченні: функції та особливості сприймання

Лекція (2 год.) Телебачення як новий спосіб передачі на відстані звуку й зображення; як новий засіб інформації; як нова форма художньої культури. Естетична функція «малого екрану». Відмінності між кіно- та телеекраном. Телебачення як синтез мистецтв. Взаємозв'язки та взаємодія телебачення й музики.

Основні поняття/ключові слова: телебачення, малий екран, телебачення і музика.

Рекомендована література: 1, 3, 4, 5, 6, 12.

Тема 8. Музика в різних телевізійних жанрах

Лекція (4 год.) Музична заставка до телевізійної передачі. Музика в різних телевізійних програмах. Музика телесеріалу. Музика в телевиставах. Музика в телевізійному фільмі («фільм-портрет» та «фільм-концерт»). Музика в телевізійній рекламі. Музичний відеокліп як синтез музики, кіно і телебачення.

Семінар (2 год.)

1. Аудіовізуальний аналіз різних прикладів телевізійної продукції щодо визначення й характеристики синтетичного образу та ролі музики в комплексі його виражальних засобів.

2. Характеристика музики і її функціонування в різних жанрах телебачення.

Основні поняття/ключові слова: телевізійна музична заставка, музика в телесеріалі, музика в телевізійній виставі та фільмі, музика в телерекламі, відеокліп.

Рекомендована література: 1, 3, 4, 5, 6, 12.

5. Методи навчання

У навчальному процесі опанування дисципліни використовуються різноманітні методи на основі таких засад:

- 1) за джерелом знань: словесні, наочні, практичні;
- 2) за відповідним етапом навчання: підготовка до вивчення нового матеріалу, вивчення нового матеріалу, закріплення, контроль і оцінка;
- 3) за способом керівництва навчальною діяльністю: пояснення педагога, самостійна робота студентів;
- 4) за логікою навчального процесу: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні;
- 5) за дидактичною метою: організація навчальної діяльності, стимулювання й релаксація, контроль і оцінка;
- 6) за характером пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративні, проблемного викладення, частково-пошукові, дослідницькі.

6. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Тема	Завдання	Форма подання	Максимальна кількість балів
Тема 1. Музика і кіно: риси спільності	Подивитися 1-2 екранні твори з метою визначення ролі музики в комплексному аудіовізуальному образі.	Письмове / усне повідомлення	7

Тема 2. Звуковий фільм. Музика в кадрі та за кадром	Подивитися 1-2 короткометражні фільми з метою визначення модусів існування музики на екрані.	Письмове / усне повідомлення	7
Тема 3. Музичний лейтмотив у фільмі	Подивитися 1-2 короткометражні фільми з метою визначення музичних лейтмотивів.	Письмове / усне повідомлення	8
Тема 4. Музичний контрапункт на екрані	Подивитися 1-2 короткометражні фільми з метою визначення видів музичного контрапункту.	Письмове / усне повідомлення	8
Тема 5. Драматургічні функції музики, шумів і тиші в кіно	Подивитися повнометражний фільм з метою поєпізодного визначення функцій музики, шумів, тиші.	Письмове / усне повідомлення	8
Тема 6. Музика в анімації	Подивитися 1-2 анімаційні твори з метою характеристики звукового образу.	Письмове / усне повідомлення	7
Тема 7. Музика на телебаченні: функції та особливості сприймання	Подивитися 1-2 телевізійні твори з метою визначення ролі музики.	Письмове / усне повідомлення	8
Тема 8. Музика в різних телевізійних жанрах	Подивитися 1-2 телевізійні твори з метою визначення функцій музики в різних тележанрах.	Письмове / усне повідомлення	7

Критерії оцінювання самостійної роботи

Критерії оцінювання	Кількість балів
1. Завдання виконано вчасно (впродовж тижня) і надіслано викладачу на корпоративну пошту. 2. Обсяг тексту дотримано повністю. Залежно від завдання, обсяг коливається в межах 2–3 сторінок друкованого тексту (формат A4, Times New Roman, міжрядковий інтервал 1,5). 3. Якість виконання: на високому фаховому рівні з дотриманням усіх формально-змістовних вимог. 4. Самостійність виконання: робота написана самостійно, без копіювання матеріалів з інтернет-джерел. 5. При відповідях чи написанні тексту студент виявляє максимум ініціативності, базуючись на індивідуальному досвіді, висловлюючи свою думку. 6. Чітко виявляється творчий підхід у вирішенні завдань: пропонуються авторські ідеї, висловлюються оригінальні думки.	7-8
1. Завдання виконано із запізненням на 2 тижні. 2. Обсяг тексту частково не відповідає окресленим вимогам і складає 1–2 сторінки. 3. Якість виконання: є певні неточності щодо викладення матеріалу з теми, зміст не розкрито в повній мірі. 4. У змісті близько 25 % складають матеріали, скопійовані безпосередньо з інтернет-ресурсів. 5. Персональна мотивація у вирішенні завдань виявлена на достатньому рівні. 6. Творчий підхід застосовано на рівні аналізу та синтезу інформації, проте він у значній мірі нівелюється допущеними помилками у вирішенні поставлених завдань із використанням компіляції на етапі формування творчого задуму.	5-6
1. Завдання виконано із запізненням на понад 2 тижні. 2. Обсяг тексту не відповідає окресленим вимогам і складає 1 сторінку. 3. Якість виконання: суттєві недоліки, зміст не розкрито в повному обсязі. 4. У роботі присутня значна кількість (50%) скопійованих матеріалів з інтернет-ресурсів. 5. Індивідуальна ініціатива у вирішенні завдань виявлена на низькому рівні. 6. Творчий підхід мінімізовано.	3-4

Шкала відповідності оцінок

Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	Рівень компе- тентності
90–100	A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	Високий (тво- рчий)
82–89	B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	Достатній (конструкти- вно-варіатив- ний)
74–81	C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	
64–73	D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	Середній (ре- продуктивний)
60–63	E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	
35–59	FX	Незадовільно з можливістю повторного скла- дання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	Низький (реце- птивно-проду- ктивний)
0–34	F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивчен- ням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	

9. Рекомендована література

- Безручко О., Костенко К. Комерціалізація українського телебачення в сучасному інформаційному просторі // Вісник КНУКіМ. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво. 2019. Т. 2, № 1. С. 92–98.
- Горпенко В. Г. Монтаж: Кіно. Телебачення. Київ: КиМУ, 2003.
- Дзюба Д. Музика в ефірі українського телебачення: історико-хронологічний підхід (1939–1985) // Студії мистецтвознавчі. 2019. № 1. С. 58–87.
- Дзюба Д. Фольклор і телебачення: точки перетину в полі медіа-культури // Студії мистецтвознавчі. 2016. № 1. С. 46–54.
- Кучер Р., Кучер Д. Форматні музичні шоу-програми в контексті мистецьких інтеграційних процесів // Міжнародний науковий журнал «Грааль науки». 2021. № 4. С. 649–653.
- Литвиненко А. І. Особливості форматів телепрограм на культурномистецьку тематику на українському телебаченні: історичний поступ та перспективи // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. 2025. Т. 36 (75). № 2. Ч. 2. С. 233–240.
- Литвинова О. Музика в кінематографії України: каталог. Київ: Логос, 2009.
- Станіславська К. Аудіовізуальний контрапункт у кіно: спроба класифікації // Науковий вісник КНУТКіТ імені І. К. Карпенка-Карого: зб. наук. праць. Київ: КНУТ-КіТ, 2022. Вип. 30. С. 47–54.
- Станіславська К. І. Музика на екрані: дванадцять «Чому?»: Монографічні нариси / Наук. ред. А. Пучков. Київ: ДУХ І ЛІТЕРА, 2026. 144 с.

10. Станіславська К. Музичний лейтмотив у кінофільмі: особливості тлумачення, функції, семантика // Науковий вісник КНУТКіТ імені І. К. Карпенка-Карого: зб. наук. праць. Київ: КНУТКіТ, 2019. Вип. 25. С.109–114.
11. Станіславська К. Символізм музичної цитати у кіно // Науковий вісник КНУТКіТ імені І. К. Карпенка-Карого: зб. наук. праць. Київ: КНУТКіТ, 2018. Вип. 22. С. 89–93.
12. Станіславська К. І. Мистецькі форми сучасної видовищної культури: навчальний посібник. Київ: ВД «Стилос», 2020. 208 с., 64 с. іл.
13. Фількевич Г. Музика в українському кіно // Нариси з історії кіномистецтва України. Київ: Інтертехнологія, 2006. С. 691–718.
14. Фількевич Г. Музика і кіно: статті, лекції, нариси-спогади. Київ, 2014.
15. Фількевич Г. Співдружність муз. Театр – музика – кіно. Київ: Віпол, 2005.
16. Chion M. Audio-Vision: Sound on Screen. New York, 1999.
17. Lissa Z. Estetyka muzyki filmowej. Kraków, 1964.

10. Інформаційні ресурси

1. Музику до фільмів слухати онлайн. URL: <https://uakino.club/soundtracks.html>
2. Українські саундтреки у світовому кіно.
URL: <https://www.cinema.in.ua/ukrainski-saundtreky-u-kino/>
3. Фількевич Г. М. Музика кіно // Енциклопедія сучасної України.
URL: <https://esu.com.ua/article-70494>